Plinius beschrijft de plant al en volgens hem maakt zij onsterfelijk. Hij noemt het „Dodecatheon" (d.w.z. twaalf goden): het heeft in zich de majesteit van alle goden.

De Druïden plukten het kruid vóór de nieuwe maan en maakten er met ijzerkruid, bosbessen, mos, tarwe, klaver en honing een begeesterende drank van. Negen maagdelijke priesteressen verhitten deze drank met hun adem tot ze begon te zieden en te gisten. Ze moest op deze wijze één jaar en één dag voortkoken en wel tot drie druppels van deze waarzeggersgeest op de vinger van de novicen vielen. Deze staken de verbrande vinger in de mond en van dat moment af was hun de toekomst onthuld.

In West Vlaanderen noemt men de sleutelbloem „Tijloos", omdat ze zeer ongeduldig is om te gaan bloeien. Ze doet het zó vroeg, dat ze vaak de andere planten voor is.

In de volksgeneeskunde werd de plant gebruikt en wel de wortel en de bloemen. De wortel heeft een smaak, die aan anijs doet denken. De bloemen moeten in April en Mei verzameld worden en daarna gedroogd. Dan zijn ze zwavelgeel met een frisse honinggeur. De plant bevat looistof, verschillende zouten en glycoside dat op bloedlichaampjes inwerkt. De bloemen en wortel waren kalmerend en pijnstillend. In de volksgeneeskunde worden ze dan ook gebruikt tegen nierziekten, jicht, rheumatiek en hoofdpijn, het was een zenuwsterkend middel en met veel suiker gemengd was het een probaat hoestmiddel. Zou hier de suiker niet meer geholpen hebben dan het aftreksel van de plant?

Lunularia.

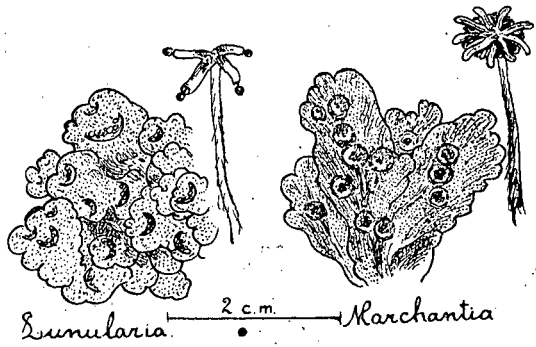
door Dr. A. J. M. GARJEANNE, den Bosch, met een tekening van den schrijver.

Het stereotype voorbeeld van levermossen in de leerboeken is het steenlevermos, *Marchantia polymorpha*, zeer algemeen en voldoende in 't oog vallend, om op wandelingen gemakkelijk gevonden te worden. Het aardige van dit thalleuze levermos ligt wel in de sierlijke **ronde,** getande bekertjes met broedschijfjes, die maar hoogst zelden ontbreken.

Maar nu is er nóg zo'n thalleus levermos met broedbekers, al zijn ze dan **halvemaanvormig.** Dit is *Lunularia cruciata*, die in Europa vooral in de landen om de Middellandse Zee thuis hoort, maar zich vandaar uit verspreid heeft over andere landen.

Nadat de plant in Midden-Europa vóór het eerst in 1827 gevonden werd en wel in de hortus te Karlsruhe, kwamen er spoedig opgaven van andere vondsten, steeds uit parken, tuinen en plantenkassen. Het ligt voor de hand om aan te nemen, dat al die plantjes met, laten we zeggen: tuinbouwproducten, zijn aangevoerd. Steeds wordt opgegeven, dat de plant in onze streken adventief is en in strenge winters te gronde gaat. Ze zouden dus vrij regelmatig worden aangevoerd. Dat verdragen van winterkou valt mee.

In het Bosse stadstuintje waar de plant ondanks schoffel en hark vrij veel voorkomt, kwam ze sinds 1925 regelmatig voor en sinds 1940 hebben ze dan toch een serie winters overleefd, die in onze streken moeilijk nog overtroffen zal worden.

Als de opgaven kloppen, maakt het toch wel de indruk, dat de plant hier niet thuis hoort: men vindt de plant steeds steriel, en bovendien vindt men alleen vrouwelijke exemplaren. Ook wijst het steeds voorkomen in tuinen op aanvoer.

Maar is dat nu allemaal wel zo? Zijn onze planten altijd vrouwelijk? Als ze toch nog steeds worden aangevoerd, waarom krijgen we dan nooit mannelijke exemplaren? En komt de plant nu werkelijk alleen op tuinpaden en in kassen voor?

Het is de moeite waard, hier eens op te letten. Voor Z. Engeland en Ierland, met hun Atlantisch klimaat, wordt aangenomen, dat de plant er wèl indigeen is. Maar ook 't klimaat in onze W. provincies is Atlantisch genoeg, voor Lunularia, om zich hier volkomen thuis te gevoelen. Wie weet ontdekt iemand in de duinen nog eens fertiele planten. Dat zou dan wel een zeer bijzondere vondst zijn!

Ten slotte hierbij nog een paar afbeeldingen van thallusstukken met broedbekers en van een sporogoniëndrager (dus het orgaan dat de sporendoosjes met sporen draagt), getekend naar een plant uit Algerië. Ter vergelijking de overeenkomstige delen van Marchantia.

Insecten in het voorjaar.

door H. C. L. ELDIK, Den Haag.
Met tekeningen van den schrijver.

De artikelen, over insecten in Natura gepubliceerd, zijn gemakkelijk te tellen, daar ze heel sporadisch in de 45 verschenen jaargangen gevonden worden. Toch zijn deze dieren het beschouwen en bestuderen ten volle waard. Het behoeven in het geheel niet alleen de vlinders te zijn, waar men het schone moet zoeken, ook onder insecten van andere orden komen ware juweeltjes voor en